

## ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ЗА ФАХОМ «СТОМАТОЛОГІЯ» НА ЦИКЛІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Кіндрат Г.В., Рожко М.М., Венгрович О.З., Цимбаліста І.В., Репецька О.М., Назарук Р.М.  
*Івано-Франківський національний медичний університет*

## ПУТИ ОПТИМИЗАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ВРАЧЕЙ-ИНТЕРНОВ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «СТОМАТОЛОГИЯ» НА КУРСЕ ПОСЛЕДИПЛОМНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Киндрат А.В., Рожко М.М., Венгрович О.З., Цымбалиста И.В., Репецкая О.М., Назарук Р.М.  
*Ивано-Франковский национальный медицинский университет*

## WAYS OF OPTIMISATION IN TRAINING OF INTERNS IN SPECIALITY "STOMATOLOGY" AT THE COURSE OF POST DIPLOMA EDUCATION

Kindrat A.V., Rozhko M.M., Vengrovich O.Z., Zimbalista I.V., Repetskaya O.M., Nazaruk R.M.  
*Ivano-Frankivsk National Medical University*

**Резюме.** Знання основ лабораторної діагностики, вміння інтерпретувати результати лабораторних методів дослідження сприятиме майбутнім лікарям-стоматологам у постановці діагнозу, дасть можливість провести диференційну діагностику, планувати лікування та оцінити його ефективність і, в разі необхідності, направити хворого до спеціалістів внутрішньої медицини для проведення висококваліфікованого лікування.

**Ключові слова:** лікарі-інтерни-стоматологи, удосконалення навчання, лабораторна діагностика.

**Резюме.** Знание основных принципов лабораторной диагностики, умение анализировать результаты лабораторных методов исследований даст возможность провести дифференциальную диагностику, спланировать лечение, оценить его эффективность и, при необходимости, направить больного к специалисту для дальнейшего лечения.

**Ключевые слова:** врачи-интерны-стоматологи, усовершенствование обучения, лабораторная диагностика.

**Summary.** Knowledge of the bases of laboratory diagnostics, ability to interpret the results of laboratory investigation methods will be instrumental for the future doctors-stomatologists in making the diagnose, will enable to conduct differential diagnostics, to plan the treatment and to estimate its efficiency and at a necessity to send a patient to specialists of internal medicine for conducting a highly skilled treatment.

**Key words:** doctors-interns-stomatologists, improvement of studies, laboratory diagnostics.

Система охорони здоров'я України потребує обґрунтованих якісних змін, які б мали забезпечити активне довголіття та поліпшення загального стану здоров'я нації. Шляхи вдосконалення надання медичної допомоги населенню є однією з найактуальніших проблем сучасної медицини [3, 7].

Експерти ВООЗ вважають, що ротова порожнина є відбитком загального стану організму і там, де санована ротова порожнина знижується рівень захворюваності, покращується загальний стан здоров'я та якість життя. Доклінічні прояви захворювань соматичного характеру супроводжуються змінами в ротовій порожнині. Існує взаємозв'язок, який передбачає дію одонтогенної інфекції на формування і перебіг соматичної патології та вплив різних захворювань на ефективність лікування стоматологічних хвороб [1, 2, 5, 8].

За даними літературних джерел близько 80% хворих оздоровлюються на етапах первинної ланки охорони здоров'я. Лікарі-стоматологи первинної ланки надання медичної допомоги є причетними до діагностики перших проявів захворювань внутрішніх органів та систем. Самі пацієнти все більше чітко усвідомлюють, що патологічні процеси у ротовій порожнині часто є наслідком інших недуг. Важливим є розуміння того, що стоматологічну допомогу необхідно отримувати не тільки хірургічним втручанням (препарування дефекту зуба чи його видалення), а задовго до перших проявів хвороби. Вони хочуть пізнати механізм розвитку хвороб ротової порожнини із середини, щоб зупинити їх розвиток. Очевидно, що для цього необхідне усвідомлення лікарями-стоматологами можливостей боротьби із каріозною хворобою, патологією тканин пародонту, захворювань слизової оболонки ротової порожнини

на основі поглибленого вивчення функціональних змін організму кожного пацієнта [6].

Зрозуміло, що успішне лікування хвороби і профілактика ускладнень, у першу чергу, залежать від правильного і вчасно поставленого діагнозу. Сучасний лікар будь-якого профілю не може ефективно працювати, не маючи у своєму арсеналі показників роботи організму, обміну речовин, які визначаються за допомогою методів лабораторної діагностики [9]. Лабораторні методи дослідження використовуються насамперед при необхідності підтвердження даних об'єктивного обстеження хворого. Вони мають на меті надати інформацію лікарю про порушення в організмі на доклінічному етапі діагностики. «Без аналізів – немає діагнозу і лікування» - цей постулат неодноразово підтверджувався знаменитими лікарями. Дослідження біологічних середовищ людини (крові, сечі, слини та ін.) дають можливість визначити зміни в організмі, оцінити функціональні характеристики органів і систем на молекулярному рівні, що дуже важливо для ранньої діагностики і попередження розвитку захворювання. За певних обставин необхідно вміти відрізнити «норму» результатів лабораторних досліджень від «патології» [4]. На основі результатів лабораторних досліджень формулюється кінцевий діагноз, формується тактика лікування хворого з наступною корекцією терапевтичних заходів.

Знання основ лабораторної діагностики, вміння інтерпретувати дані досліджень, висловити припущення про можливі патологічні зміни в організмі здатні допомогти лікарю-стоматологу скерувати конкретного хворого до відповідного спеціаліста для одержання висококваліфікованої допомоги.

За таких обставин важливим є удосконалення системи знань та умінь лікарів-інтернів-стоматологів для оволодіння навичками оцінки результатів лабораторних методів дослідження під час навчання в інтернатурі та застосування їх у практичній діяльності.

Викладання на циклі післядипломної освіти має багато-профільний характер, який дозволяє готувати фахівців, які розуміють і сприймають нові тенденції охорони здоров'я та усвідомлюють свою відповідальність за їхнє втілення. За такими принципами потрібно готувати лікарів-інтернів і стоматологічного профілю, які б могли втілити у повсякденній практиці основні напрямки діяльності ВООЗ, спрямовані на раннє виявлення хвороби та збереження здоров'я людини загалом. Виходячи з цього, майбутні спеціалісти за період навчання в інтернатурі мають максимально наблизитися до реальної клінічної ситуації, тобто до хворого, самостійно працювати з ним, творчо застосовувати набуті у студентські роки знання, узагальнювати їх, адаптуватися до професійної діяльності і самореалізуватися як лікар.

Навчання лікарів-інтернів-стоматологів на базі центру клінічної медицини клініки Івано-Франківського національного медичного університету забезпечує оволодіння такими навичками. Центр клінічної медицини – лікувальний заклад, у якому проводиться діагностика та лікування захворювань внутрішніх органів. Хворі отримують висококваліфіковане лікування досвідченими лікарями – кандидатами медичних наук кардіологічного, гастроентерологічного, алергологічного, ревматологічного та інших профілів. На базі центру функціонують діагностичні підрозділи – клініко-діагностична лабораторія, УЗД-кабінет, ендоскопічний кабінет. Майбутні спеціалісти мають змогу оволодіти основними принципами лабораторної діагностики, усвідомити значення лабораторних досліджень для постановки діагнозу та проведення ефективного лікування.

Проходження інтернатури на базі даного лікувального центру сприяє участі лікарів-інтернів-стоматологів у curaції хворих. Вони самостійно направляють пацієнта на лабораторне дослідження крові та сечі і разом із лікарем загальної практики долучаються до лікувального процесу, паралельно проводячи маніпуляції у ротовій порожнині. Окрім цього, інтерни проводять розбір результатів лабораторних досліджень крові, сечі, аналізують та обговорюють одержані дані, роблять припущення про ймовірний діагноз. Лікар-лаборант клінічної лабораторії у доступній формі роз'яснює інтернам наявні зміни у біохімічних аналізах крові, аналізах сечі, розгорнутому аналізі крові при різних захворюваннях – остеопорозі, алергічних проявах, герпетичній інфекції, грибкових ураженнях, захворюваннях серцево-судинної системи, органів травлення, кокової інфекції. За допомогою повторних клінічних і лабораторних обстежень інтерни оцінюють динаміку захворювання, ефективність проведеного лікування.

За таких умов майбутні фахівці наближаються до реального клінічного процесу, не тільки удосконалюючи мануальні стоматологічні навички, але й формуються як лікарі. Вони оцінюють стан ротової порожнини у хворих із гострою чи у стадії загострення хронічною соматичною патологією, а також обґрунтовують взаємозв'язок між стоматологічними захворюваннями і хворобами внутрішніх органів та змінами в результатах лабораторних досліджень. Це скеровує їх до усвідомленого і самостійного прийняття рішення щодо встановлення як основного, так і супутнього діагнозу, уважного підходу у вирішенні проблеми хворого.

Залучення лікарів-інтернів-стоматологів до занять у клінічній лабораторії надає їм досвіду правильно оцінювати результати досліджень, систематизовувати їх і в майбутньому широко запроваджувати на робочих місцях. Самостійно аналізуючи результати лабораторних методів діагностики, лікарі-стоматологи можуть направити хворого до спеціаліста відповідного профілю для подальшого лікування соматичного захворювання. Стоматологи мають активніше співпрацювати з лікарями-лаборантами, спеціалістами внутрішньої медицини і така співпраця має бути взаємною.

Роль викладачів у цьому процесі полягає в організації проведення самостійної роботи, допомозі інтерну систематизувати одержані дані, інтерпретувати їх та зробити висновки. Вони вказують на недоліки і, обов'язково, рекомендують лікарям-інтернам ознайомитися із додатковими джерелами інформації (інтернет-видання, наукові розробки) за відповідною тематикою, які обговорюють на семінарських заняттях.

### Висновок

Знання основних принципів лабораторної діагностики, уміння аналізувати результати досліджень та розуміння суті змін спонукатимуть лікарів-стоматологів до подальшої тактики відповідно до конкретного хворого з наступним вирішенням питання про необхідність надання медичної допомоги на вищому рівні. Лікарі-стоматологи, інтегруючи знання одержаних даних лабораторних методів досліджень у свою професійну діяльність, матимуть змогу поліпшувати здоров'я людини, якість медичної допомоги, сприяти своєчасному виявленню захворювань внутрішніх органів, профілактиці ускладнень, а в кінцевому результаті – зберегти і поліпшити здоров'я нації.

### Література

1. Бабіна О.О. Стан місцевого імунітету ротової порожнини у підлітків з ендокринною патологією / О.О. Бабіна, С.Ч. Новікова, О.В. Хміль // Архів клінічної медицини. - 2004. - № 1(4). - С. 12-15.
2. Банченко Г.В. Сочетанные заболевания слизистой оболочки полости рта и внутренних органов.- М.: Медицина, 1989.
3. Демографічна криза в Україні. Проблеми дослідження, витоки, складові напрямки протидії / НАН України, ін-т екон. / За ред. В.Штепенко.- К., 2002.- 560 с.
4. Нейко С.М., Боцюрко В.І., Мізюк М.М. Норми основних клінічних, лабораторних та інструментальних показників у медицині / С.М.Нейко, В.І.Боцюрко, М.І. Мізюк // Довід. посібник для лікарів та студентів мед.вузів. – «Нова книга», Вінниця, 2002.- 111 с.
5. Нероденко Н.І Вплив стану загальносоматичного здоров'я дітей на перебіг основних хірургічних стоматологічних захворювань / Н.І.Нероденко // Новини стоматології. - 2000. - № 3(24). - С. 50-54.
6. Окушко В. Фундаментальная одонтология и кариозная болезнь / В.Окушко // Dent Art № 3, 2010. - С. 71-74.
7. Постанова КМ України від 10 січня 2002р № 14 «Про затвердження Міжгалузевої комплексної програми «Здоров'я нації» на 2002-2011 роки.
8. Сравнительная характеристика показателей кариесогенной ситуации у детей с различным психоэмоциональным состоянием / К.А. Семенов, Л.И. Авдоница, А.И. Гордиенко [ и др.] // Вісник стоматології. - 2005. - № 3. - С. 40-43.
9. Тиц Н.У. Клиническая оценка лабораторных тестов.- М.: Медицина, 1986.

Одержано 23.01.2012 року.